

men det kan jeg ikke gaae ind paa, thi der vilde da kunne laanes en meget ubetydelig Sum paa første Prioritet, i Forhold til Gienkommens Værdi, og det vilde i mine Tanker, naar dette Forslag blev vedtaget, være det samme som at give Rentefoden fri i det Hele; et saadant ganske lille ubetydeligt første Prioritetslaan vilde da netop kunne tages saa lidet som muligt, for at det næste Laan kunde blive saa meget desto større, og derved vilde man nærme sig en fuldstændig Frihed; jeg kan derfor ikke gaae ind paa et saadant Forsøg. Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 2den Valgfreds (M. Hage) har idag bemærket, at der i Grunden ikke er sagt noget til Forsvar for ikke paa engang at give fuldstændig Frihed; men jeg maa da troe, at den ærede Rigsdagsmand ikke har lagt Mærke til, hvad der er sagt i denne Retning. Jeg beder ham lægge Mærke til, den Naade, hvorpaa han selv forsvarede sin Mening ligeoverfor den ærede Rigsdagsmand for Viborg (Bruun); det skete paa den Naade, at han sagde, at Afgjørelsen beroede paa en Følelse, paa en Idee. Den ærede Rigsdagsmand vil altsaa have, at vi, som ere hans Modstandere, skulle give gyldige Grunde mod de theoretiske Sætninger om en fuldstændig Friheds Gøder, men naar han selv kommer til at skulle give Grunde for sin Mening, saa siger han: „Jeg kan ikke give saadanne, thi det er en Følelses-sag“. Det er det, jeg vil bede ham ogsaa tage til Indtægt for os andre, at det er en Idee, en Følelses-sag, og for en saadan vil der jo vanskeligt kunne anføres saadanne gyldige Grunde, at de, som see Sagen fra den modsatte Side, derved kunne finde sig overbeviste. Den samme ærede Rigsdagsmand sagde, at Fleertallet i Udvalget havde „pyntet lidt“ paa Loven ved at have føiet Noget til. Det har i alt Fald ikke været Majoritetens Hensigt. Majoriteten har slet ikke taget Hensyn til Pynteligheden; men den har seet hen til, hvorpaa Loven kunde komme i en Form, som maatte anses for at være — ja jeg kan gjerne sige det — mindst skadelig, og det er det, den har haft sin Opmærksomhed henvendt paa. At Loven er „gammel“, sagde ligeledes den ærede Rigsdagsmand, er ikke nogen Grund

til at beholde den; men jeg skal gjøre opmærksom paa, at naar han vil see Betænkningen efter, saa vil han finde, at dette ikke er anført som en Grund til at beholde den; men der er kun anført, at Indretningen er saa gammel, at Forholdene derefter saaledes have dannet sig, at det vilde være farligt pludselig paa eengang at hæve det Hele; og det troer jeg, at der er meget god Mening i. Den ærede Rigsdagsmand gjorde endvidere opmærksom paa, at jeg i 1848 ikke havde været bange for at hæve den gamle Kongelov; jeg skal holde mig til dette Exempel. Ja, jeg var fuldkommen enig i, at hæve det absolute Kongedømme; men derfor gif jeg dog ikke saa vidt, at jeg vilde have hele Kongedømmet kastet overende. Jeg gif over til det constitutionelle Kongedømme, og det var ikke en fuldstændig Kuldkastelse af Kongedømmet; men det var at gaae Friheden imøde, og det er det, jeg efter min Mening ogsaa troer at have gjort med Hensyn til dette Lovforslag. Den ærede Rigsdagsmand gjorde opmærksom paa en Sætning i Motiveringen, hvori det hedder, at det har været mindre samvittighedsfulde Personer, der have gaaet andre Veie for at give højere Rente; men der er tillige føiet til: eller i høi Grad trængende Personer. Fra Laantagerens Side er det naturligt, at han er i høi Grad trængende. Den ærede Rigsdagsmand behagede at sige, at de, der søgte Laan, vare „trængende“; men jeg troer virkeligt, at der er Forskiel i saa Henseende. Nogle kunne være trængende og Andre kunne være i høi Grad trængende; i Fleertallets Motivering staaer der ogsaa udtrykkelig: „i høi Grad trængende Personer“; at mindre samvittighedsfulde Personer omgaae Loven, troer jeg mere gaaer ud paa Laan-giverne, fordi der ikke kan være Tale om, at de ere i høi Grad trængende.

Den ærede Rigsdagsmand sagde, at denne Lov aldrig havde været respecteret; naar han havde sagt, at den aldrig havde været respecteret af Alle, saa vilde han have havt Ret, men naar han siger, at den aldrig har været respecteret, saa tør jeg sætte min Paaastand derimod og sige: at den har været og er respecteret af det store Fleertal.